

Πρεσβυτέρου Βασιλείου Σπηλιοπούλου

Η ΛΕΓΟΜΕΝΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ:

Ο ΔΟΥΡΕΙΟΣ ΙΠΠΟΣ ΤΗΣ «ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΕΩΣ»

Τά τελευταία χρόνια ὄλο καί συχνότερα, ὄλο καί ἀπό περισσότερους ἱερεῖς τελεῖται ἡ λεγομένη Θεία Λειτουργία τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου. Ἡ τέλεση τῆς Λειτουργίας αὐτῆς καί ἡ ξαφνική τῆς ἐμφάνιση στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας μας ἀφ' ἑνός μὲν καταδεικνύει τό ἐκκοσμικευμένο πνεῦμα πού διακατέχει πολλούς κληρικούς καί ἀφ' ἑτέρου ἐξυπηρετεῖ κατά τόν καλύτερο τρόπο, τά σχέδια τῶν «ἀνανεωτῶν» τῆς Λειτουργικῆς μας ζωῆς, τῶν αὐτοκλήτων σωτήρων τῆς Ἐκκλησίας. Τό σχέδιο εἶναι ἀπλό: ἡ Λειτουργία αὐτή «βαπτίζεται» ἀπό τοὺς ἀνανεωτές ὡς «ἀρχαιοπρεπής». Ὅταν ὅμως τελεῖται, τελεῖται μέ τόν τρόπο πού ὁραματίζονται οἱ «ἀνανεωτές», ὅποτε ὁ πιστός λαός, ὁ ὁποῖος μάλιστα ἐνδουσιάζεται μέ τήν πρωτοτυπία καί τά ἐφέ, συμπεραίνει, ἐντελῶς ἐσφαλμένα, ὅτι ὁ συγκεκριμένος τρόπος τελέσεως εἶναι ὁ «ἀρχαιοπρεπής» καί ἄρα ὁ παραδοσιακός. Αὐτό ἔχει ὡς συνέπεια νά ζητᾶ ἀπό τοὺς Ἱερεῖς νά λειτουργοῦν ἔτσι καί ὅταν τελοῦν τίς Λειτουργίες τῶν ἁγίων Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καί Βασιλείου. Εἶναι, ὅμως, ὄντως ἔτσι τά πράγματα; Μπορεῖ ὁ καθένας νά τελεῖ ὅποια Λειτουργία θέλει καί ὅπως θέλει; Ἄς τό δοῦμε ἀναλυτικά.

ΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ

Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης στήν ὑποσημείωσή του στόν 32^ο κανόνα τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, μᾶς παρέχει μιᾶ πολύ ἐνδιαφέρουσα πληροφορία σχετικά μέ τό πόσο «κανονική», πόσο σύμφωνη δηλαδή μέ τοὺς Ἱερούς Κανόνες καί ἄρα πόσο δεκτή ἢ ὄχι, εἶναι ἡ Λειτουργία αὐτή. Μολονότι, λοιπόν, ὁ ἅγιος λέει ὅτι ἡ Λειτουργία αὐτή «εἶναι δεκτή», λέει ὅμως ἐπίσης ὅτι «ἠπράκτησε». Λίγο μάλιστα πιό κάτω ὁμολογεῖ ὅτι κατά τόν Μανουήλ Μαλαξό ἡ Λειτουργία αὐτή ἠπράκτησε ἀπό τοὺς καιρούς τοῦ Μ. Βασιλείου. Γιατί, λοιπόν, ἡ ξαφνική προσπάθεια ἐπαναφορᾶς μιᾶς Λειτουργίας τήν ὁποία ἡ Ἐκκλησία ἀπέρριψε;

Προφανῶς γιά ὑπόπτους λόγους. Ἄς σημειώσουμε ἐδῶ ὅτι στή χώρα μας ἡ Λειτουργία αὐτή τελέστηκε γιά πρώτη φορά τό 1894 ἀπό τόν Μητροπολίτη Ζακύνθου Διονύσιο Λάτα, στήν τελετή ἐνγλικίωσης τοῦ διαδόχου Κωνσταντίνου. Τελέστηκε συνεπῶς ὡς ἓνα ἐκκλησιαστικό ὑπερθέαμα ἐνώπιον τῶν παρευρισκομένων «γαλαζοαίματων». Γιά τοὺς ἴδιους ὅμως λόγους, γιά τόν ἐντυπωσιασμό δηλαδή τῶν πιστῶν, τελεῖται καί σήμερα καί γι' αὐτό ὡσάκις τελεῖται διαφημίζεται καί δεόντως.

Ὁ ἅγιος Νικόδημος χρησιμοποιοῖ καί τή μαρτυρία τοῦ Βαλσαμώνος, στόν ὁποῖο βασίστηκε γιά τήν συγγραφή τοῦ «Πηδαλίου». Ἄς δοῦμε τί λέει ὁ ἴδιος ὁ Βαλσαμών γιά τή Λειτουργία αὐτή, ὅταν ἐρωτᾶται ἀπό τόν Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας Μάρκο ἄν οἱ Λειτουργίες πού λέγεται ὅτι ἐγράφησαν ἀπό τους Ἀποστόλους Μάρκο καί Ἰακώβο εἶναι δεκτές:

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἀπαντᾷ ὁ Βαλσαμών, γράφοντας πρὸς τοὺς Κορινθίους λέει «ἀδελφοί παρακαλῶ ὑμᾶς, δι' ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τό αὐτό λέγητε πάντες, καί μή ἦ ἐν ὑμῖν σχίσματα ἦτε δέ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοί, καί ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ». Λέμε ,λοιπόν, πὼς οὔτε ἀπὸ συνοδικό κανόνα μάθαμε γιά Λειτουργία τοῦ Μάρκου, μόνο δε ὁ 32^{ος} τῆς ἐν Τρούλῳ λέει πὼς ἔχει συντεθεῖ Λειτουργία ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου. Ὅμως, ὁ 85^{ος} τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καί ὁ 39^{ος} τῆς ἐν Λαοδικείᾳ, ἀπαριθμῶντας τά βιβλία τῆς Παλαιᾶς καί Καινῆς Διαθήκης καί τά ἀποστολικά, δέν ἀναφέρουν Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου ἢ τοῦ ἁγίου Μάρκου. Ἀλλά καί ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου δέν τίς γνωρίζει καθόλου. Νομίζουμε λοιπόν, καταλήγει ὁ Βαλσαμών, ὅτι δέν εἶναι δεκτές διότι καί ἂν ἀκόμα ἔχουν γραφεῖ, περιέπεσαν σέ πλήρη ἀπραξία ὅπως κι ἄλλα πολλά. Αὐτό φαίνεται ἀπὸ τον 85^ο τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καί τόν 2^ο τῆς ἐν Τρούλῳ. Ὁ μὲν ἀποστολικὸς ὀρίζει γιά τίς δύο ἐπιστολές τοῦ Κλήμεντος καί τίς διαταγές τῶν ὀκτώ βιβλίων αὐτοῦ νά ἀναγινώσκονται ἀλλά νά μή δημοσιεύονται, γιά τά μυστικά πού περιέχουν, ὁ δέ 2^{ος} τῆς ἐν Τρούλῳ θέλει οὔτε νά ἀναγινώσκονται ἐξ αἰτίας τῶν νοθεύσεων ἀπὸ τοὺς ἑτεροδόξους. Γι' αὐτό ὀφείλουν ὄλες οἱ τοπικὲς Ἐκκλησίες νά ἀκολουθοῦν τό παράδειγμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί νά ἱεουργοῦν κατὰ τίς παραδόσεις τῶν Πατέρων Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καί Βασιλείου τοῦ Μεγάλου. Διότι λέει τό 51^ο κεφάλαιο τοῦ 1^{ου} τίτλου, τοῦ 2^{ου} βιβλίου τῶν βασιλικῶν¹ ὅτι γιά ὅσα θέματα δέν ὑπάρχει νόμος νά ἀκολουθεῖται ἡ παράδοση τῆς Νέας Ρώμης»². (ἐλεύθερη ἀπόδοση)

Γεννᾶται λοιπόν τό ἐρώτημα: ἂν ἡ Λειτουργία αὐτή δέν ἔγινε δεκτὴ, λόγῳ νοθεύσεως τῆς ἀπὸ χέρια ἑτεροδόξων, τό 12^ο αἰῶνα - τότε ἔζησε ὁ Βαλσαμών - πόσο πῖο ἄδεκτη καθίσταται σήμερα καί πόσο πῖο νοθευμένη πρέπει νά θεωρεῖται; Ἐξ ἄλλου ὁ Βαλσαμών μᾶς παρέχει καί μιὰ ἄλλη σχετικὴ πληροφορία στήν ἐρμηνεία του στόν 32^ο κανόνα τῆς ἐν Τρούλῳ ὅπου λέει : «σημείωσαι, ὅτι ἀπὸ μόνο τοῦ παρόντος κανόνος φαίνεται τήν θεία ἱεροτελεστία παραδοθῆναι καί ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, πρῶτως ἐπισκοπεύσαντος τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων, ἣτις τέως παρ' ἡμῖν οὐδέ εὐρίσκεται, οὐδέ γιγνώσκεται ὡς ἀπρακτῆσασα»³ (ἢ ὑπογράμμισι δική μας). Στή συνέχεια μάλιστα μᾶς δίνει τήν πολυτιμότερη πληροφορία πὼς ὅταν ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας βρέθηκε στήν Πόλη καί ζήτησε νά τελέσει τήν Λειτουργία τοῦ Μάρκου δέν τό ἔπραξε «ἀρκεσθέντων πάντων τῇ καταθέσει καί μόνῃ τοῦ Πατριάρχου, εἰπόντος μηκέτι τοῦτο ποιῆσαι»⁴. Ἴδου ἡ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, ἴδου ἐκκλησιαστικοὶ ἄνδρες. Ὁ ἓνας Πατριάρχης ἀρνεῖται τήν «ἀνανέωση» χωρὶς τό κόμπλεξ νά χαρακτηριστεῖ φανατικὸς καί χωρὶς νά ὑποχωρήσει γιά λόγους ψευδοευγένειας καί ψευδοταπεινώσεως καί ὁ ἄλλος ὑπακούει ταπεινά χωρὶς ἀμφισβητήσεις καί ψευτοεπιχειρηματολογία, χωρὶς δεύτερη κουβέντα. Ἀξιοσημείωτη πάντως εἶναι ἡ ἀμφιβολία πού ὑπάρχει καί στα δύο παραπάνω κείμενα σχετικὰ μέ τους συγγραφεῖς τῶν Λειτουργιῶν

---

¹ Συλλογὴ βυζαντινῶν νόμων

² P.G 138, σελ. 953

³ P.G 137, σελ. 621

⁴ Αὐτόθι

Μάρκου - Ιακώβου. Ποιά είναι, όμως, τά «έκσυγχρονιστικά» ή «ἀρχαιοπρεπή» σημεία τῆς Λειτουργίας τοῦ ἁγίου Ιακώβου;

ΘΕΣΗ ΑΓΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Τῆς Λειτουργίας αὐτῆς συνηθίζουν νά τελοῦν ὄχι πάνω στήν καθιερωμένη καί καθαγιασμένη ἁγία Τράπεζα, ἀλλά σέ ἕνα τραπέζι πού τοποθετεῖται στή μέση τοῦ Ναοῦ. Ἡ πράξη αὐτή εἶναι ἀντίθετη ἀσφαλῶς μέ τήν Ἱερά Παράδοσή μας καί τούς Ἱερούς Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι ὅμως μακροχρόνιο αἴτημα μερικῶν δυτικοσπουδασμένων «καθηγητῶν», κληρικῶν καί λαϊκῶν (π.Βασίλειος Θερμός⁵, π.Δημήτριος Τζέρπος⁶, κος Πέτρος Βασιλειάδης⁷ κ.α), πού ἐπίμονα ζητοῦν τήν κατάργηση τοῦ τέμπλου καί συνεπῶς τήν διάκριση τοῦ Ἱεροῦ Βήματος.

Ὁ 69ος ὅμως Κανόνας τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ξεκαθαρίζει ὅτι τό ἅγιο Βῆμα εἶναι προορισμένο μόνο γιά τούς κληρικούς. Ὁ ἅγιος Νικόδημος, μάλιστα, στή 1^η του ὑποσημείωση στόν παραπάνω Κανόνα προτρέπει: «έντεῦθεν ἄς παρακινήθουν οἱ ἱερεῖς καί πνευματικοί νά ἀποκόψουν τήν παράνομον συνήθειαν, ὅπου ἐπικρατεῖ εἰς πολλούς τόπους, τό νά εἰσέρχωνται λέγω, λαϊκοί μέσα εἰς τό ἅγιον βῆμα, ἤτις [συνήθεια] μή διακρίνουσα ἱερεῖς ἀπό λαϊκούς, κάμνει νά πίπτουν οἱ λαϊκοί ὑποκάτω εἰς τήν ποινήν τοῦ βασιλέως Ἀχαζ...»⁸. Ἄν μέ τήν εἰσοδο τῶν λαϊκῶν στό ἅγιο Βῆμα καταργεῖται ἡ διάκριση τῶν χαρισμάτων, πόσο πῶς εὐκόλα μπορεῖ νά πεῖ κανεῖς ὅτι καταργεῖται μέ τήν ὀλοκληρωτική ἐξαφάνιση τῆς διάκρισης τοῦ Βήματος, τήν ἰσοπέδωση τοῦ τριμεροῦς Ναοῦ, πού ἀπό τήν Παλαιά Διαθήκη ὑφίσταται, καί τήν παροχή δυνατότητος σέ ὄλους, ἄνδρες, παιδιά καί γυναῖκες, νά βλέπουν ἀπό ἀπόσταση ἀναπνοῆς ὅσα ὁ Θεός ἔδωσε στούς ἱερεῖς νά τελοῦν;

Κατά τόν ἅγιο Συμεών Θεσσαλονίκης «τό μέν ἅγιο βῆμα τά ἅγια τῶν ἁγίων εἰκονίζει, τά ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν καί αὐτόν τόν οὐρανόν, ἡ δε ἁγία τράπεζα τόν θρόνον τοῦ Θεοῦ καί τήν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ καί τό σεβάσιμον μνήμα...»⁹. Καί συνεχίζει «ὅταν δέ ἱεροτελῶμεν ἔσωθεν τοῦ ναοῦ καί μάλιστα τήν φρικτήν ἱερουργίαν, τότε τό μέν θυσιαστήριον τύπον ἔχει οὐρανοῦ, ὁ δε ναός τά περίγεια σημαίνει...»¹⁰. Τό τέμπλο ὑπάρχει στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μέ τήν σημερινή μορφή ἀπό τον 5^ο κίβλας αἰῶνα, ἐνῶ πολύ νωρίτερα ὑπῆρχε ὡς χαμηλό τέμπλο. Σκοπός του δέν εἶναι ἀπλῶς νά κρύψει ἀλλά ἔχει πολύ βαθύ θεολογικό χαρακτήρα ἀφοῦ διδάσκει τούς πιστούς ὅτι ὁ Χριστός δέν ἐπιδεικνύεται ἀλλά μετέχεται, ὅτι ἡ Θεία Λειτουργία δέν εἶναι θέαμα ἀλλά μετοχή.

Εἶναι ἐξαιρετικά σημαντικό νά ἀναφέρουμε, γιά νά φανεῖ πόσο ἀπομακρυσμένη ἀπό τήν Ἱερά Παράδοση καί πόσο ἀθεολόγητη εἶναι ἡ κατάργηση τοῦ Βήματος, ὅτι ἀπό πολύ νωρίς ὄχι

---

⁵ Βλπ «Τά Ἱερά Ἄμφια καί ἡ ἐξωτερική περιβολή τοῦ Ὁρθοδόξου κλήρου» τοῦ Κλάδου ἐκδόσεων τῆς ἐπικοινωνιακῆς καί μορφωτικῆς ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήναι 2005, σελ. 134

⁶ Περιοδικό «Ἐκκλησία», Μάιος 2000, ἀριθμ. 5, σελ. 426

⁷ Περιοδικό «Σύναξη» τεύχος 72, σελ. 38

⁸ Πηγάλιον Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, ἐκδόσεις Ρηγοπούλου, σελ. 281

⁹ Συμεων Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τά ἅπαντα» ἐκδόσεις Βασ. Ρηγοπούλου 1985, σελ. 123

¹⁰ Αὐτόδι σελ. 319

μόνο ύπηρχε τό τέμπλο, ἀλλά καί ὅτι μετά τήν Μεγάλη Εἴσοδο ἐκλείναν τά Βημόθυρα, παράδοση πού τηρεῖται μέχρι καί σήμερα στό Ἅγιον Ὅρος, σέ ἄλλες μονές, καί σέ μερικές ἐνορίες. Τηρεῖται ἐπίσης σέ ὅλες τίς ἐνορίες κατά τήν τέλεση τῆς Προηγιασμένης Θείας Λειτουργίας τῆ Μ. Τεσσαρακοστή. Κλείονται δέ τά βημόθυρα ὥστε, κατά τον ἅγιο Χρυσόστομο, «ὅταν ἴδῃς ἀνελκόμενα τά ἀμφίθυρα, τότε νόμισον διαστέλλεσθαι τόν οὐρανόν ἄνωθεν, καί κατιέναι τούς ἀγγέλους»¹¹. Οἱ πιστοί, λοιπόν, προετοιμάζονται γιά τήν ὥρα τῆς Ἀποκαλύψεως, γιά τήν ὥρα πού θά ἐμφανισθεῖ ὁ Χριστός στήν Πύλη καί θά τούς καλέσει σέ κοινωνία.

Δυστυχῶς ὅμως, καί ἂν ἀκόμα ἡ Λειτουργία τοῦ Ἰακώβου τελεσθεῖ ἐπί τῆς κανονικῆς Ἁγίας Τραπέζης ἡ θέση της δέν παραμένει ἡ ὀρθή καί παραδεδομένη ἀλλά ἀντιστρέφεται, ὥστε ὁ λειτουργός ἱερεὺς νά κοιτᾶ προς τόν λαό, ὅπως γίνεται καί στους παπικούς. Ἡ πράξη αὐτή μᾶς ἀνάγει ἀπ' εὐθείας στήν πρό τοῦ Μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος τέλεση τῶν ἐξορκισμῶν, ὅπου ὁ ἀνάδοχος ἀποτάσσεται τό Σατανᾶ καί ὅλες του τίς ἐνέργειες στρεφόμενος πρός τήν Δύση καί συντάσσεται μέ τό Χριστό, ἐκπροσωπώντας τό νήπιο, στρεφόμενος πρός τήν Ἀνατολή. Ἡ Ἐκκλησία τοποθετεῖ τόν Διάβολο στή Δύση. Δυστυχῶς πρός τή Δύση στρέφεται καί ὁ καινοτόμος Λειτουργός τῆς Λειτουργίας τοῦ Ἰακώβου, καί ὄχι πρός τόν Χριστό. Ὁ Χριστός, ὡς ὁ ΗΛΙΟΣ τῆς Δικαιοσύνης πού ἔρχεται γιά νά φωτίσει καί θερμάνει, «τοποθετεῖται» στήν Ἀνατολή καί αὐτό εἶναι παράδοση ἀποστολική, ὅπως φαίνεται ἀπό τόν λόγο τοῦ Μ. Βασιλείου «Περί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» ὅπου λέει ὅτι «τούτου χάριν πάντες μέν ὀρώμεν κατά ἀνατολάς ἐπί τῶν προσευχῶν, ὀλίγοι δέ ἴσμεν ὅτι τήν ἀρχαία ἐπιζητοῦμεν πατρίδα, τόν παράδεισον, ὃν ἐφύτευσεν ὁ Θεός ἐν Ἐδέμ, κατά ἀνατολάς»¹². Ὅταν, βέβαια, καταπατοῦμε τόσο μακραιώνες παραδόσεις γιά νά «καταξιωθοῦμε» στα μάτια τοῦ κόσμου, ὅταν τό μόνο πού μᾶς ἀπασχολεῖ εἶναι ἡ αὐτοπροβολή, τότε σίγουρα πρέπει πρός τή Δύση νά στρεφόμεθα, διότι μόνον ὁ ἄρχοντας αὐτῆς μπορεῖ νά ικανοποιήσει τέτοιες ἀνάγκες. Ὁ Χριστός μᾶς ἔχει ξεκαθαρίσει ὅτι «εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ γινώσκειται ὅτι ἐμέ πρῶτον μεμίσηκε. Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τό ἴδιον ἐφίλει»(Ἰωάν. ΙΕ, 18)

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΕΥΧΩΝ13

Μιά ἄλλη καινοτομία, ζητούμενη ἀπό τους ἀνανεωτές, πού εἰσάγεται μέ τήν «ἀρχαιοπρεπή» Λειτουργία τοῦ Ἰακώβου εἶναι ἡ εἰς ἐπήκοον τοῦ λαοῦ ἀνάγνωση τῶν μυστικῶν εὐχῶν τῆς Θ. Λειτουργίας. Ἀκόμα καί κληρικοί πού διαβάζουν μυστικῶς τίς εὐχές στή Θ. Λειτουργία, κατά τήν τέλεση τῆς Λειτουργίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου παρασύρονται ἀπό τήν πρωτοτυπία καί ἀπαγγέλουν τίς εὐχές γιά νά συγκινηθεῖ καί ἐντυπωσιαστεῖ περισσότερο ὁ κόσμος. Οἱ εὐχές ὅμως τῆς Λειτουργίας διαβάζονταν μυστικῶς ἀπό τον πρῶτο αἰῶνα μέχρι καί σήμερα.

---

¹¹ P.G 62, σελ. 69

¹² P.G 138, σελ. 839 - 841

¹³ Γιά τήν μυστική ἀνάγνωση τῶν εὐχῶν τῆς Θείας Λειτουργίας βλέπε τά πρακτικά τοῦ Α' Λειτουργικοῦ Συνεδρίου πού ὀργάνωσε ἡ Ἐταιρεία Ὀρθοδόξων Σπουδῶν στη Θεσσαλονικὴ καί ἐξέδωσε τό περιοδικό Θεοδρομία: «Θεοδρομία» ἔτος Δ, Τεύχη 1 - 3 Ἰανουάριος - Σεπτέμβριος 2002 σελ. 156 κ.ε ὅπου ἡ εἰσήγηση πάνω στό θέμα τοῦ Ἀρχιμ.,³ Νικοδήμου Μπαρούση. Βλέπε ἐπίσης τή συνοπτική ἐργασία τοῦ π.Εὐθυμίου Μουζακίτη πού βρίσκεται στήν ιστοσελίδα μας.

Ὁ ἅγιος Νεκτάριος στή μελέτη του «Περί τῶν ἱερῶν μνημοσύνων» φανερώνει τή μυστική ἀνάγνωση τῶν εὐχῶν παραπέμποντας στόν ἅγιο Διονύσιο, μαθητή τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. «Τάς μυστικές εὐχάς καί εὐλογίας, τάς ἐπικλήσεις τάς ἁγιαστικές καί τελειωτικές τῶν μυστηρίων ἐξ ἀγράφου παραδόσεως ἐν τῷ Ζ΄ Κεφαλαίῳ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας λέγει εἶναι – τάς δε τελεστικές ἐπικλήσεις οὐ θεμιτόν ἐν γραφαῖς ἐφερμηνεύειν, οὔτε τό μυστικόν αὐτῶν, ἤ τάς ἐνεργουμένας ἐκ Θεοῦ δυνάμεις, ἐκ τοῦ κρυφίου προς τό κοινόν ἐξάγειν, ἀλλ' ὡς ἡ καθ' ἡμᾶς ἱερά παράδοσις ἔχει, ταῖς ἀνεκπομπεύτοις μυσήσεσιν αὐτάς ἐκμαθῶν»¹⁴. Ἀπό τόν ἀρχαιότατο ἅγιο Διονύσιο μέχρι τον σύγχρονο ἅγιο Νεκτάριο ἡ Ἐκκλησία δέν συζητοῦσε τό θέμα τῆς ἀναγνώσεως τῶν εὐχῶν, διότι ἡ μυστική ἀνάγνωση ἦταν αὐτονόητη, ἀφοῦ ὅλοι σέβονταν αὐτό πού παρέλαβαν ἀπό τούς προηγούμενους μέ ἀπλότητα καί ταπεινωση χωρίς νά τό κρίνουν καί νά πολυπραγμονοῦν.

Ὁ ἅγιος Νικόδημος, στό Πηδάλιο λέει ἀκριβῶς τά ἴδια παραπέμποντας καί αὐτός στόν ἅγιο Διονύσιο καί συμπεραίνει ὅτι «...ὄθεν ἡ πράξις τῆς Ἐκκλησίας ἀείποτε μυστικῶς, καί οὐχ ἐκφώνως, ὡς τά κυριακά λόγια, ἀναγινώσκουσα τάς εὐχάς ταύτας, τήν σιωπημένην καί ἀγραφον καί μυστικήν ταύτην παράδοσιν αἰνίττεται»¹⁵. Ἀκόμα καί ὁ ἅγιος Νικόλαος ὁ Καβάσιλας, στήν ἐρμηνεία του στή Θεία Λειτουργία, λέει ὅτι «ὁ ἱερεύς ἐνδον εὐχὴν ποιεῖται ἡσυχῇ καί καθ' ἑαυτόν»¹⁶, «ὑποχρεώνοντας» τόν ἅγιο Συμεών Θεσσαλονίκης νά θαυμάσει τήν ἀριότητα τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως καί νά πει: «βλέπετε πόσο θαυμαστή εἶναι ἡ τάξις καί ὅτι ὡς διά μεσίτου τοῦ ἱερέως, ὅστις εὐχεται ἐνδον μυστικῶς, ἀναφέρονται αἱ δεήσεις τοῦ λαοῦ πρός τόν Θεόν»¹⁷;

Ὁ ἅγιος Συμεών, βέβαια, ἀναφέρει καί ἓνα ἄλλο ἀμέτρητο πλῆθος μαρτυριῶν γιά τίς μυστικές εὐχές ὄχι μόνο στή Θεία Λειτουργία ἀλλά σέ ὅλες τίς ἀκολουθίες καί τά μυστήρια ὅπως γιά τήν πρώτη εὐχή τοῦ Βαπτίσματος (ὁ ἀρχιερεύς τότε καθ' ἑαυτόν προσευχόμενος)¹⁸, γιά τήν δεύτερη εὐχή τοῦ εὐχελαίου (« Μετ' αὐτήν καί ἄλλη δευτέρα μυστικῶς»¹⁹), γιά τήν εὐχή τῆς κεφαλοκλισίας («κλίνωμεν τάς κεφαλάς, εἰς σχῆμα δουλείας καί ἰκεσίας...Διά τοῦτο καί ἐπεύχεται μετ' εὐλαθείας καί σιωπῆς συστελλόμενος καί φοβούμενος, ἐν ᾧ ὁμιλεῖ καί μεσιτεύει προς τον Θεόν...»²⁰), γιά τήν ἀκολουθία τῆς Τριδέκτης, ἡ ὁποία «τύπον ἀποσώζει τῆς καθολικῆς μεγάλης ἱερᾶς λειτουργίας ἕως τήν μεγάλην εἴσοδον»²¹ (στό σχεδιάγραμμά της συνεχῶς ἐπαναλαμβάνει τήν φράση «ὁ ἱερεύς μυστικῶς»).

Τέλος, ὁ Μ. Βασίλειος, στόν Περί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος λόγο του, ὑπεραμυνόμενος τῶν ἀγράφων, ἀποστολικῶν παραδόσεων, καταρρίπτει τόν ἀνόητο ἰσχυρισμό ὅτι τό «μυστικῶς» ἀναφέρεται στήν «μυστική βίωση» καί ὄχι στόν τρόπο ἀναγνώσεως. Ἀπαντώντας, λοιπόν, στό ὑπό πολλῶν τεθέν ἐρώτημα ἀπό ποῦ παραλάβουμε μερικές ἀποστολικές παραδόσεις ἀπαντᾷ

---

¹⁴ Ἁγίου Νεκταρίου, Μητροπολίτου Πενταπόλεως «Μελέτη περί ἀθανασίας τῆς ψυχῆς καί περί τῶν ἱερῶν μνημοσύνων» ἐκδόσεις Βασ. Ρηγοπούλου, Θεσσαλονίκη 1973, σελ. 105.

¹⁵ Πηδάλιο σελ. 645, ὑπος. 3

¹⁶ Ἁγίου Νικολάου Καβάσιλα 16^{ος} καί 24^{ος} λόγοι στη Θεία Λειτουργία.

¹⁷ Συμεων Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τά ἅπαντα» ἐκδόσεις Βασ. Ρηγοπούλου 1985, σελ. 297.

¹⁸ Αὐτόδι σελ. 91

¹⁹ Αὐτόδι σελ. 231

²⁰ Αὐτόδι σελ. 273

²¹ Αὐτόδι σελ. 292

ἀναρωτόμενος «οὐκ ἐκ τῆς ἀδημοσιεύτου ταύτης καί ἀπορρήτου διδασκαλίας, ἣν ἐν ἀπολυπραγμονήτῳ καί ἀπεριεργάστῳ σιγῇ οἱ πατέρες ἡμῶν ἐφύλαξαν, καλῶς ἐκεῖνοι διδαγμένοι, τῶν μυστηρίων τά σεμνά σιωπῇ διασώζεσθαι; Ἄ γάρ οὐδ' ἐποπτεύειν ἔξεστι τοῖς ἀμυήτοις, τούτων πῶς ἂν εἰκός τὴν διδασκαλίαν ἐκθριαμβεύειν ἐν γράμμασιν; Οὗτος ὁ λόγος τῆς τῶν ἀγράφων παραδόσεως, ὡς μὴ καταμεληθεῖσαν τῶν δογμάτων τὴν γνῶσιν εὐκαταφρόνητον γενέσθαι τοῖς πολλοῖς διὰ συνήθειαν»²². Ἐνας Μέγας Βασιλείος, αἰσθάνεται τὴ συνέχεια τῆς Ἐκκλησίας καί τὴν ἀνάγκη νά ὑπακούσει καί νά σεβασθεῖ ὅσα παρέλαβε, σέ ἀντίθεση μέ τούς σημερινούς πολύ μικρούς «βασιλείους», σέ ἀντίθεση μέ τούς ἐπιδόξους «ἀνανεωτές» τῆς Λατρείας μας, οἱ ὅποιοι ὅλα τά περιεργάζονται, ὅλα τά ἀμφισβητοῦν, τίποτα δέν τους ἀναπαύει καί τίποτα δέν υἰοθετοῦν.

Τέλος ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος καταρρίπτει τό περί «μυστικῆς βιώσεως» φέροντας ὡς ὑπόδειγμα προσευχῆς τὴν προφήτιδα Ἄννα, μητέρα τοῦ προφήτου Σαμουήλ, λέγοντας ὅτι «τοῦτο γάρ ἐστι μάλιστα εὐχή ὅταν ἔνδον αἱ βοαὶ ἀναφέρονται. Τοῦτο μάλιστα ψυχῆς πεπονημένης, μὴ τῷ τόνῳ τῆς φωνῆς, ἀλλά τῇ προθυμίᾳ τῆς διανοίας τὴν εὐχὴν ἐπιδείκνυσθαι. Οὕτω καί Μωϋσῆς ἤρχετο, διό καί μηδέν αὐτοῦ φθνεγγόμενου, φησὶν ὁ Θεός τί βοᾷς πρὸς με; Ὁ δέ Θεός πρὸ ταύτης τῶν ἔνδοθεν κραζόντων ἀκούει»²³. Μάταια φωνάζουν, λοιπόν τίς εὐχές μερικοὶ ἱερεῖς καί μάλιστα τόσο δυνατὰ ὥστε, καί μέ τὴ χρήση τῆς τεχνολογίας, νά ἀκοῦν τίς εὐχές τῆς Θείας Λειτουργίας ὄχι μόνον οἱ λαϊκοὶ πού μετέχουν στήν Λειτουργία ἀλλά καί ἀλλόπιστοι, καί ἄνθρωποι πού κοιμῶνται ἢ βρίσκονται σέ καθημερινές ἀνάρμοστες πρὸς τὴν ἱερότητα τῆς Θ. Λειτουργίας ἀσχολίες, μέσῳ τοῦ Ραδιοφώνου καί τῶν μεγαφῶνων. «Ὁ Θεός τῶν ἔνδοθεν κραζόντων ἀκούει».

Οἱ πιστοὶ ἑκατοντάδες χρόνια τώρα βιώνουν τό Θαῦμα τῆς Θείας Λειτουργίας, διδαγμένοι ἀπό τίς Ἀσώματες δυνάμεις, σιωπηλά, «καθὼς καί οἱ Ἄγγελοι ἀσωμάτως μεταδίδονται ἀλλήλοις τὴν Θεῖαν γνῶσιν καί ὁμιλοῦσιν ἐπίσης νοερῶς χωρὶς γλώσσης»²⁴, βιώνουν δηλαδή ὡς Σῶμα Χριστοῦ τὴν Λειτουργία, ὡς πρόσωπα καί ὄχι ὡς ἄτομα πού προσπαθοῦν καθένας μόνος του νά κατανοήσει μέ τό μυαλό τά τελούμενα. Δέν μένουν ἀποσπασμένοι ἀπό τό Σῶμα, ἀφοσιωμένοι στό βιβλιαράκι τους καί «παρακολουθώντας», ὅπως διδάσκουν οἱ χριστιανικὲς ὀργανώσεις, ἀλλά ἀφήνονται καλύτερα στήν συμμετοχὴ ἐκ βάθους καρδίας.

Ὁ ἅγιος Μάρκος Ἐφέσου ἀναφέρει γιά τίς ἐκφωνήσεις τῶν ἱερέων κάποια στοιχεῖα πού δέν ἀφήνουν τό παραμικρὸ περιθώριο σέ ὅσους θέλουν νά ὑποτιμῆσουν τὴν συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ στή Λατρεία. «Εἰκονίζει, λοιπόν, ἡ φωνὴ τοῦ ἱερέως εἰς τούς δεομένους μιάν ἀπόκρισιν θεῖαν καί προξενεῖ πληροφορίαν θεβαίας ἐλπίδος εἰς τὴν ψυχὴν τῶν νοούντων. Κοινωνεῖ δέ τρόπον τινά εἰς τόν ἴδιον καιρόν ὁ ἱερεὺς τῶν ὠδῶν καί δεήσεων ἡμῶν διὰ τῆς ἐκφωνήσεως, καί ἡμεῖς ὁμοίως κοινωνοῦμεν τῶν εὐχῶν αὐτοῦ δίδοντες ἀκρόασιν μέ σιγὴν εἰς τὰς ἐκφωνήσεις καί προσεπιφωνοῦντες καί ἡμεῖς κἂν τό ἀμήν»²⁵.

---

²² Πηδάλιον σελ.

²³ P.G 54, σελ. 646

²⁴ Συμειων Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τὰ ἅπαντα» ἐκδόσεις Βασιλ. Ρηγοπούλου 1985, σελ.349

²⁵ Αὐτόθι σελ. 459

Συνοψίζοντας, λοιπόν, συνοψίζουμε τό του Μ. Βασιλείου ότι «οὔδέ γάρ ὄλως μυστήριον τό εἰς δημῶδη καί εἰκαῖαν ἀκοήν ἔκφορον»²⁶ καί τό «μανιφέστο» τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου «δέχομαι τά εἰρημένα, οὐ πολυπραγμονῶ τά σεσιγημένα, κατανοῶ τά ἀποκαλυφθέντα, οὐ περιεργάζομαι τά συγκεκαλυμμένα, διὰ τοῦτο γάρ συγκεκάλυπται»²⁷.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Ἀγνοώντας ὅμως οἱ ἐπίδοξοι «ἀνανεωτές» ὅλα τά παραπάνω ἰσχυρίζονται ἀκριβῶς ὅτι στήν Λειτουργία τοῦ Ἰακώβου ὁ λαός μετέχει καλύτερα ἐπειδή ἀκριβῶς βλέπει καί ἀκούει τά πάντα. Ἐξυπηρετεῖ συνεπῶς καί σ' αὐτό τό σημεῖο τούς τῆς «λειτουργικῆς ἀναγεννήσεως», οἱ ὁποῖοι ἐκτός τῶν ἄλλων ζητοῦν καί τήν μεγαλύτερη συμμετοχή τοῦ λαοῦ στή Λειτουργία ἐννοώντας, μαζί μέ τήν ἀκρόαση καί ἐποπτεία τῶν πάντων, τήν συμψαλμωδία. Ἄλλη μιά προτεσταντικογενῆς παρανόηση!

Τό παραμῦθι τῆς μῆ συμμετοχῆς τοῦ λαοῦ προσβάλλει τόν ἴδιο τόν εὐλογημένο λαό τοῦ Θεοῦ. Ἡ συμμετοχή τοῦ λαοῦ δέν ἐκλαμβάνεται ἀπό τούς ἀγίους Πατέρες ὡς συλλειτουργία καί συμψαλμωδία πού συμβαδίζει μέν μέ τήν προτεσταντίζουσα «γενική ἱερωσύνη», ἀλλά ὡς ἐκούσια μετοχή ἐκάστου μέλους τοῦ Σώματος, ὡς ἀνάπτυξη καί καλλιέργεια τοῦ εἰδικοῦ χαρίσματός του. Καί αὐτό εἶναι τό ἀκριβῶς ἀντίθετο ἀπό τήν συμψαλμωδία.

«Οἱ μὲν ἱερεῖς, ἅμα ἀρχίσωσι τούς Θεῖους ὕμνους ἔσωθεν τοῦ ἱεροῦ βήματος, τά περί τόν Θεόν πρώτας τάξεις τῶν Ἀγγέλων εἰκονίζουσι, οἱ δέ διάκονοι μέ τούς ἀναγνώστας καί ὕμνωδούς, οἱ ὁποῖοι κατά τήν τάξιν διαδέχονται τούς Θεῖους ψαλμούς καί τās ἱεράς Γραφάς τήν μέσην χορείαν τῶν οὐρανίων ταγμάτων ἐμφαίνουσι. ὅλος δέ ὁ λαός, εὐσεβῆς ὢν καί ὀρθός κατά τήν πίστιν ἐνώνεται ἐξ ἰδίας προαιρέσεως ψυχῆς μέ τούς μελωδοῦντας καί ζητᾶ ἀπό τοῦ Θεοῦ ἔλεος»²⁸. Ἴδού τό κριτήριον γιά τή συμμετοχή ἢ μῆ τοῦ λαοῦ: Ἡ προαίρεση γιά συμμετοχή σ' αὐτό πού ὁ ψάλτης ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ λαοῦ ζητεῖ, καί ὄχι ἡ συμψαλμωδία. Ἡ τράπεζα τῆς Θείας Λειτουργίας «γέμει» καί ὅποιος θέλει ἀπολαμβάνει τῆς πνευματικῆς τροφῆς στό μέτρο πού θέλει καί βιώνει κατά τό μέτρο τῆς πνευματικῆς του καταστάσεως καί τήν ἐπιθυμία του. Ἀπόλυτο πνεῦμα ἐλευθερίας!

Ὁ ἅγιος Συμεών ὅμως καί πάλι μᾶς ἐξηγεῖ γιατί ἡ συμψαλμωδία ἀντίκειται στήν λειτουργία τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας καί στή διάκριση τῶν χαρισμάτων τοῦ Σώματος. «Ἐπειδή μιμεῖται ἡ Ἐκκλησία τῶν ἄνω ἀγγέλων τήν εὐταξίαν, διὰ τοῦτο καθῶς καί ἐκείνοις εἶναι διάφορος ἡ τάξις καί ὁ βαθμός, καί οἱ πῶτοι μὲν τῇ τάξει ἀμέσως μετέχουσι τοῦ Θεοῦ Φωτός, οἱ δεῦτεροι δέ διὰ τῶν πρώτων καί οἱ τελευταῖοι διὰ τῶν μέσων, καθῶς ἐρμηνεύει ὁ σοφός εἰς τά Θεῖα Διονύσιος. ὁμοίως καί εἰς τήν Ἐκκλησίαν ὁ μὲν ἱεράρχης ἀμέσως εἰς ἱεράν προσεγγίζει τράπεζαν, οἱ δε ἱερεῖς καί οἱ λειτουργοί διὰ μέσου αὐτοῦ τοῦ ἀρχιερέως, διὰ δε τῶν ἱερέων καί λειτουργῶν μετέχουσι καί οἱ λαϊκοί τῆς φρικτῆς κοινωνίας καί τῶν ἱερῶν ὕμνων»²⁹ (δική μας ὑπογράμμιση). Καί διδάσκει ὁ ἅγιος Συμεών ὅτι «διὰ τοῦτο καί ἕκαστος

---

²⁶ P.G 32, σελ. 189

²⁷ P.G 56 σελ. 136

²⁸ Συμεων Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τά ἅπαντα» ἐκδόσεις Βασιλίου Πηγοπούλου 1985, σελ. 319 -320

²⁹ Αὐτόθι σελ. 330

πρέπει νά φυλάξη τήν τάξιν, καθώς καί ὁ Παῦλος παραγγέλει λέγων, ἕκαστος ἐν ἧ ἐκλήθῃ τάξει ἐν αὐτῇ μενέτω, διὰ νά εὐρίσκεται περισσότερον εἰς αὐτόν τό θεμέλιον τῶν ἀρετῶν, ἢ ταπεινώσις, ἢ ὁποία καί εἰς τοὺς ἀγγέλους εἶναι καί ἐν τῷ μέλλοντι θέλει εἶναι»³⁰. Τί κάνουν, λοιπόν, ὅσοι προπαγανδίζουν μιὰ ὑποτιθέμενη ἐνεργώτερη συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ; Ὅ,τι ἔκαναν καί οἱ φεμινίστριες: ξεσηκώνοντας τόν λαό νά διεκδικήσει ἀνύπαρκτα δικαιώματα τόν ὀδηγοῦν στήν ὑπερηφάνεια καί ἔτσι ἡ Λατρεία ἀντί γιά σωτήρια καταντᾶ μοιραία. Ὅδηγοῦν τοὺς ἀνθρώπους σέ μιὰ ἐωσφορική πτώση καί τίποτα ἄλλο.

ΤΡΟΠΟΣ ΜΕΤΑΛΗΨΕΩΣ

Ὡς προέκταση τῆς δῆθεν ἐνεργώτερης συμμετοχῆς τοῦ λαοῦ στήν Θεία Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου ἔγινε συνήθεια οἱ πιστοί νά κοινωνοῦν ὅπως οἱ ἱερεῖς, νά λαμβάνουν δηλαδή ξεχωριστά τό Σῶμα καί ξεχωριστά τό Αἷμα τοῦ Κυρίου. Πολλές δε φορές οἱ πιστοί λαμβάνουν καί μέ τό χέρι τόν ἅγιο Ἄρτο. Ὁ τρόπος ὅμως αὐτός μεταδόσεως, ἐκτός τοῦ ὅτι ἀποκλείει φυσικά τά μικρά παιδιά ἀπό τήν Θεία Κοινωνία, ἐκτός τοῦ ὅτι ἀποτελεῖ καινοτομία ἀνεπίτρεπτη, εἶναι καί ἰδιαιτέρως ἐπικίνδυνος ἀφοῦ ὁ λαός μας δέν ἔχει συνηθίσει, καί καλῶς δέν ἔχει συνηθίσει, νά κοινωνᾷ ἔτσι. Πειραματιζόμεσθε καί «παιζόμε» ἐν οὐ παικτοῖς.

Ὁ ἅγιος Συμεών λέει σχετικά ὅτι « ὁ δέ ἀρχιερεὺς δίδει εἰς τοὺς προσελθόντας διὰ τῆς λαβίδος τήν Μετάληψιν, κατὰ τήν ὀπτασίαν καί τοῦτο τοῦ Ἡσαίου. Ἐπειδὴ δέν πρέπει ὅλοι νά μετέχωσι, ὡς εἶπομεν, ἀμέσως τῶν Θείων καί φρικτῶν, ἀλλά πρέπει εἰς τά θεῖα νά εὐλαβώμεθα καί νά συστελώμεθα...»³¹ καί ὅτι «οἱ λοιποὶ δέ ἔξω τοῦ βήματος κοινωνοῦσιν, οὔτε εἰς τὰς χεῖρας τόν Θεῖον ἄρτον λαμβάνουσι ὡς ὑποκείμενοι εἰς τήν τάξιν, ἐπειδὴ εἶναι τοῦ ἐσχάτου βαθμοῦ καί ἂν ἤθελον τοὺς ὑπερέχει κατὰ τήν ἀρετήν»³² μιλώντας γιά τοὺς ὑποδιακόνους, ἀναγνώστες καί λαϊκοὺς.

Ἡ ἐξήγηση ὅμως τῆς εἰσαγωγῆς αὐτοῦ τοῦ καινοφανοῦς τρόπου μεταλήψεως ἔρχεται ἀπό τό στόμα τοῦ π. Δημητρίου Τζέρπου, λειτουργιολόγου, ὑπερμάχου τῆς «λειτουργικῆς ἀναγεννήσεως» καί συνεπῶς καί τῆς Λειτουργίας τοῦ Ἰακώβου. Ὁ π. Δημήτριος ἀναφερόμενος στήν ξεχωριστὴ μετάληψη λέει ὅτι «πρόκειται ἴσως γιά τήν πιό πολύτιμη ἐμπειρία ἀπό τήν εὐχαριστιακὴ ζωὴ τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, πού μᾶς διασώζει ζωντανή ἢ Λειτουργία τοῦ Ἰακώβου καί ἢ ὁποία μπορεῖ νά ἀποτελέσει τὴ βάση γιά τήν ἀντιμετώπιση ἀναλόγων συγχρόνων προβλημάτων»³³. Κατ' ἀρχὴν καί μόνο ὁ ὅρος «ἀρχαία ἐκκλησία», ἀλλά καί ἢ ἐμμονή σ' αὐτό πού ὀνομάζεται ἔτσι, δείχνει ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ στήν πραγματικότητα δέν πιστεύουν σέ μιὰ ζωντανή Ἐκκλησία ὅπου τό Ἅγιο Πνεῦμα ἐνεργεῖ καί τὴν κατευθύνει ἀλλά κατὰ ἓνα φονταμεταλιστικὸ τρόπο πιστεύουν ὅτι ἢ Ἐκκλησία πέθανε καί μόνο ἢ Ἐκκλησία τῶν πρώτων χρόνων ἦταν ζωντανή καί αὐθεντική. Ἐξάλλου δέν εἶναι ἀνόητο νά λέμε ὅτι κάτι ἐντελῶς πρακτικὸ εἶναι «ἢ πιο πολύτιμη ἐμπειρία»; Ἄν ἦταν ἔτσι ἢ Ἐκκλησία δέν θά εἶχε εἰσάγει τὴν λαβίδα ἀπορρίπτοντας τόν ξεχωριστό τρόπο μεταδόσεως. Γιατί λοιπόν τόση σημασία σέ κάτι τόσο πρακτικὸ;

---

³⁰ Αὐτόθι σελ. 128

³¹ Αὐτόθι σελ. 128

³² Αὐτόθι σελ. 128

³³ Περιοδικὸ «Ἐκκλησία», Μάιος 2000, ἀριθμ. 5, σελ. 426

Τήν απάντηση μᾶς τήν δίνει ὁ ἴδιος ἱερεὺς ἀποκαλύπτοντας ταυτόχρονα τοὺς λόγους βίαιης ἐπαναφορᾶς τῆς Λειτουργίας τοῦ Ἰακώβου πού εἶναι καί οἱ λόγοι γιά τοὺς ὁποίους κάποιοι θέλουν ὅλα νά ἀλλάξουν. Γράφει ὁ π. Δημήτριος ὅτι «θέμα μετάδοσης ἀσθενειῶν διά μέσου τῆς Θ. Κοινωνίας δέν τίθεται γιά τήν Ἐκκλησία... Τό μόνο πού τίθεται στήν Ἐκκλησία εἶναι ἡ ψυχολογική διευκόλυνση τῶν ὀλιγοπίστων χριστιανῶν κατά τήν προσέλευσή τους στή Θ. Κοινωνία»³⁴.

Ἔχουμε δικαίωμα νά ἐνισχύουμε τήν ὀλιγοπιστία τῶν πιστῶν (μάλλον ἀπίστων); Ἄν ἔχει κανεὶς τέτοιους λογισμούς ἢ δέν πιστεύει στή Θεότητα τοῦ Κυρίου, ἢ δέν πιστεύει ὅτι ἡ Θ. Κοινωνία εἶναι Αὐτός ὁ Κύριος, καί στίς δύο περιπτώσεις, δέν μπορεῖ νά κοινωνήσει, δέν ἔχει νόημα νά κοινωνήσει τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων. Ποιοί εἶναι αὐτοί ὅμως πού παρότι δέν πιστεύουν ἔρχονται νά κοινωνήσουν; Εἶναι ἐκεῖνοι πού ἔρχονται τίς παραμονές τῶν μεγάλων ἑορτῶν, ἐντελῶς ἀπροετοίμαστοι, χωρίς νά ἔχουν ἐξομολογηθεῖ, χωρίς νά ἔχουν συναίσθηση, ἔχοντας, ἴσως, πάρει πρωτύτερα καί το πρωῖνό τους ἀπλά γιά τό καλό, ἢ γιατί τοὺς ἔστειλε ἡ «εὐσεβής» γιαιγιά ἢ ἀκόμα καί γιά νά ὑπάρχει στίς ἑορτές τους καί λίγος Χριστούλης Αὐτούς, λοιπόν, τοὺς ἀνθρώπους πού ἔρχονται γιά τό ἐτήσιο καθήκον τους τίς περισσότερες, μάλιστα, φορές ἀρκετή ὥρα μετά τήν ἀπόλυση τῆς Θ. Λειτουργίας πρέπει νά τοὺς διευκολύνουμε ἀκόμη περισσότερο; Σέ τί θά τοὺς βοηθήσει αὐτό παρά στήν ἐνίσχυση τῆς ἀπιστίας τους; Μήπως ὀφείλουμε, ὡς σωστοί πατέρες, ἀπό ἀγάπη νά τοὺς ἐμποδίσουμε ἀπό τή Θεία Κοινωνία πού μπορεῖ ἀκόμα καί νά τους θανατώσει καί κατά τήν ψυχή ἀλλά καί κατά τό σῶμα, ὅπως λέει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καί ὅλοι οἱ ἅγιοι Πατέρες;

ΑΜΦΙΑ

Μία ἀκόμα ἀπό τίς καινοτομίες πού εἰσάγει ἡ Λειτουργία τοῦ Ἰακώβου εἶναι καί ἡ πρωτοτυπία τῶν ἀμφίων. Οἱ «ἀνανεωτές» πολλές φορές ἔχουν ζητήσει ἐκτός ἀπό τήν κατάργηση τοῦ ράσου καί τήν ἀλλαγὴ στα ἱερά ἄμφια. Ἐκεῖνο πού οὐσιαστικά θέλουν νά πετύχουν εἶναι ἡ κατά τό δυνατόν ἐξομίωση μέ τά ἄμφια τῶν παπικῶν ὥστε τά βήματα πρὸς τήν ἔνωση νά φαίνονται λιγότερα. Μέ τή Λειτουργία λοιπόν αὐτή τό ζητούμενο ἔρχεται πιό κοντά ἀφοῦ, κατ' αὐτήν, πολλοί λειτουργοί καί μάλιστα ἀρχιερεῖς, φροντίζουν νά φοροῦν διαφορετικά ἄμφια. Γιά παράδειγμα ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν πολλές φορές τελεῖ τήν Λειτουργία ὄχι μέ τόν καθιερωμένο ἀρχιερατικό σάκκο ἀλλά μέ τό ἱερατικό φαιλόνιο καί ὠμοφόριο σάν αὐτό πού βλέπουμε στίς ἀγιογραφίες, μέ τήν αἰτιολογία ὅτι αὐτά ἦταν τά ἄμφια τῆς ἐποχῆς. Ἐκεῖνο βέβαια πού ξεχνοῦν ὅσοι χρησιμοποιοῦν τό ἐπιχείρημα αὐτό εἶναι ὅτι οἱ ἱερεῖς τῆς ἐποχῆς δέν πήγαιναν νά λειτουργήσουν μέ πανάκριβα αὐτοκίνητα. Μιμούμαστε τήν ἐποχή καί τους ἀγίους μόνο στήν ἐνδυμασία ἀντί νά τοὺς μιμηθοῦμε στή ζωὴ καί τά ἔργα.

Πάντως ἡ καθιέρωση τῆς αὐθαιρεσίας αὐτῆς βολέει τοὺς ἀνανεωτές πού εὐκολα μποροῦν νά τήν μιμηθοῦν γιά νά ἐπιβάλλουν τελικῶς τήν ὁμοιομορφία μέ τους παπικούς πού θέλουν. Ὁ π. Δημήτριος Τζέρπος χαρακτηριστικά μᾶς λέει γιά τά ἄμφια πού χρησιμοποιοῦνται στη Λειτουργία αὐτή : «ἄμφια λιτά, τελετουργικὲς κινήσεις μέ φυσικὴ ἐκφραστικότητα, ἀπαλλαγμένες ἀπό τό φόρτο τῶν μεταγενέστερων περίπλοκων συμβολισμῶν»³⁵. Ἔτσι αἰσθάνονται οἱ «ἀνανεωτές» ὅταν λειτουργοῦν ἢ μετέχουν στη Θεία Λειτουργία; Φορτωμένοι

---

³⁴ Αὐτόδι σελ. 431

³⁵ Περιοδικό «Ἐκκλησία», Μάιος 2000, ἀριθμ. 5, σελ. 429

από συμβολισμούς; Καί μπορούν όταν στην κυριολεξία τρώγονται μέ τά ρούχα τους (γράφε ἄμφια) νά βιώσουν τό θαῦμα τῆς Θ.Λειτουργίας καί νά μιλήσουν γιά τήν ἄνωθεν εἰρήνη; Απορίας ἄξιο!

Τί λένε οἱ πατέρες γιά τον «φόρτο» τῶν συμβολισμῶν; Ὅλοι ἀναφέρουν ἐρμηνεύοντας τήν Θεία Λειτουργία ὅλους τούς ὑπάρχοντες σ' αὐτήν ἁγίους συμβολισμούς πού βοηθοῦν τόν ἄνθρωπο ὅ,τι βλέπει μέ τά σωματικά μάτια νά τό ἀναγάγει σέ πολύ ὑψηλότερες ἐννοιες, ὅ,τι ἀντιλαμβάνεται μέ τίς σωματικές αἰσθήσεις νά τόν ὁδηγεῖ σέ μνήμη Θεοῦ, ὅπως διδάσκουν οἱ νηπτικοί πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἅγιος Συμεών ὁμῶς δέν ἀρκεῖται νά μᾶς δώσει τούς συμβολισμούς ἀλλά προσθέτει ὅτι «αὐτά τά τοιαῦτα σημαίνουν καί ἀκόμη μεγαλύτερα ὅ,τι δύναται τις νά ἐννοήσῃ διά τά Θεῖα»³⁶. Διαβάζοντας ἐξάλλου τήν περιγραφή τῶν ἀρχιερατικῶν ἁμφίων, τῶν κατασκευασμένων μέ τήν καθοδήγηση τοῦ Θεοῦ, στήν Παλαιά Διαθήκη, θά διαπιστώσει ὅτι ἡ βυζαντινή μεγαλοπρέπεια, πού τόσο ἐνοχλεῖ τούς «ἀνανεωτές», μοιάζει μέ κουρέλι μπροστά στήν μεγαλοπρέπεια πού ζητᾶ ὁ Θεός. Τέλος οἱ ἀπόψεις τῶν ἀνανεωτῶν ὅτι τά ἄμφια πρέπει νά εἶναι ὅλα λευκά, καί μάλιστα τό στιχάρι, ἔρχεται σέ ἀντίθεση καί μέ τήν πολύχρωμη στολή τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καί μέ τίς στολές συγχρόνων ἁγίων, οἱ ὁποῖοι καί πολύχρωμα στιχάρια καί στολές φοροῦσαν καί μεγαλοπρεπῶς λειτουργοῦσαν.

ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Ἡ τελευταία καινοτομία πού εἰσάγει στή λειτουργική ζωή ἡ Λειτουργία τοῦ Ἰακώβου εἶναι τό παλαιοδιαθηκικό ἀναγνώσμα πού ἀναγινώσκεται κατὰ τήν τελεσῆ της καί πού ἀποτελεῖ καί αὐτό πάγιο αἶτημα τῶν «ἀνανεωτῶν» καί γιά τίς ἄλλες Λειτουργίες. «Γίνεται εὐρύτατα λόγος καί γιά τήν ἐπαναφορά τοῦ παλαιοδιαθηκικοῦ ἀναγνώσματος στή Θεία Λειτουργία», μᾶς λέει ὁ π. Δημήτριος Τζέρπος, ὁ ὁποῖος ταυτόχρονα μᾶς ἐνημερώνει ὅτι τό θέμα ἔχει συμπεριληφθεῖ γιά νά συζητηθεῖ στη μέλλουσα Πανορθόδοξο Σύνοδο³⁷.

Δέν εἶναι ὑποκρισία ὁμῶς νά συζητᾶμε κάτι τέτοιο ὅταν ἔχουμε περικόψει τά ἀναγνώσματα τῶν πανηγυρικῶν ἑσπερινῶν γιά νά μπορέσει ὁ ἱεροκέρυκας νά μιλήσει ἀκόμα περισσότερο παίζοντας μέ τά νεῦρα μας κολακεύοντας τόν ἐπίσκοπό του, ὅταν ἔχουμε περικόψει τά παλαιοδιαθηκικά ἀναγνώσματα τῶν παραμονῶν τῶν μεγάλων ἑορτῶν καί διαβάζουμε μόνον τρία ἀπό τά 10 καί πλέον, ὅταν ἔχουμε καταργήσει τό Ψαλτήρι, ὅταν ἔχουμε καταργήσει τήν στιχολογία τῶν βιβλικῶν ὠδῶν στούς κανόνες τοῦ ὄρθρου, ἀλλά καί τίς στιχολογίες τῶν αἰνῶν καί τοῦ ἑσπερινοῦ, ὅταν δέν ψάλλουμε τούς κανόνες πού ἔχουν συχνές ἀναφορές στήν Παλαιά Διαθήκη, ὅταν ἔχουμε καταργήσει τά Τυπικά τῆς Θείας Λειτουργίας καί τό παλαιοδιαθηκικό Κοινωνικό πού τό ἀντικαταστήσαμε μέ τραγουδάκια βάλς σάν τό «ἁγνή Παρθένη» πού ναί μὲν συνέγραψε ὁ ἅγιος Νεκτάριος ὄχι ὁμῶς γιά νά ἀντικαταστήσει τό κοινωνικό. Ἄς ἐπαναφέρουμε ΟΛΑ τά παλαιοδιαθηκικά στοιχεῖα τῆς Λατρίας καί τότε ἄς συζητήσουμε καί γιά ἄλλα.

Ἐν κατακλείδι ἡ Θεία Λειτουργία τοῦ Ἰακώβου περιέχει ὅλα ὅσα ζητοῦν οἱ «ἀνανεωτές» κρυμμένα πίσω ἀπό τόν δούρειο ἵππο τῆς «ἀρχαιοπρέπειας». Ὅμως κανεῖς δέν ἔχει δικαίωμα νά πειράζει τήν Λατρεία καί νά μεταίρει ὅρια αἰώνια ἃ ἔδεντο οἱ πατέρες. Τέλος πρέπει νά ἀπαντήσουμε σέ ὅσους ὑποστηρίζουν ὅτι μόνον τά δόγματα δέν ἀλλάζουν ἐνῶ ὅλα τά ἄλλα ἐπιδέχονται ἀλλαγῶν, μέ τά λόγια τοῦ Μ. Βασιλείου «εἰ γάρ ἐπιχειρήσαμεν τά ἄγραφα τῶν

---

³⁶ Συμεων Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τά ἄπαντα» ἐκδόσεις Βασ. Ρηγοπούλου 1985, σελ. 107

³⁷ Περιοδικό «Ἐκκλησία», Μάιος 2000, ἀριθμ. 5, σελ. 428 καί 431 ὑποσημείωση 23

ἐθῶν, ὡς μή μεγάλην ἔχοντα τήν δύναμιν παραιτεῖσθαι, λάθοιμεν ἄν εἰς αὐτά τά καίρια ζημιούντες τό Εὐαγγέλιον, μάλλον δέ εἰς ὄνομα ψιλόν περιϊστῶντες τό κήρυγμα»³⁸ καί τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου «Παράδοσις ἐστίν μηδέ πλέον ζήτει»³⁹.

---

³⁸ Πηδάλιον σελ. 643

³⁹ P.G 32,σελ. 188

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στις επόμενες σελίδες αποδεικνύονται στην πράξη τά όσα υποστηρίξαμε στο κείμενο περί της λεγομένης Θ. Λειτουργίας του Ιακώβου. Αποδεικνύεται με τον πιο αδιάφυστο τρόπο τό γεγονός ότι ή επαναφορά της Λειτουργίας αυτής δέν έχει άλλο σκοπό παρά νά φέρει μιά βίαιη ανανέωση στη Λειτουργική ζωή της Έκκλησίας μας, ανανέωση πού με τή σειρά της έχει ως μοναδικό σκοπό νά άρθουν οι Λειτουργικές διαφορές με τους παπικούς και νά επέλθει γρηγορότερα και με όσο τό δυνατόν λιγότερες αντιδράσεις από τους Πιστούς ή ένωση των «έκκλησιών». Η Μία, όμως, Αγία και Καθολική Όρθόδοξη Έκκλησία δέν είναι οργανισμός, εταιρεία ή θρησκεία για νά συζητά για ένωση αλλά είναι τό ίδιο τό Σώμα του Χριστού, ή ίδια ή Αλήθεια. Η δέ λειτουργική ζωή της Έκκλησίας μας είναι τόσο τέλεια πού δέν χρειάζεται τήν παραμικρή αλλαγή, αλλά άρκει κανείς νά τή ζήσει, άρκει κανείς νά άφεδει σ' αυτήν για νά καταλάβει τό πόσο εύκολα σέ φέρνει σέ Κοινωνία με τον ίδιο τό Θεό.

Έκείνο, λοιπόν, πού χρειάζεται, αν δέν βιώνουμε τήν τελειότητα της Λατρίας μας έτσι, δέν είναι νά αλλάξουμε τή Λατρεία αλλά τον έαυτό μας. Τόσοι και τόσοι άγιοι έχουν γίνει οι κρίκοι της Παράδοσης αυτής της Λατρίας και όμολόγησαν τήν τελειότητά της. Τόσοι και τόσοι θνητοί άνθρωποι βίωσαν αυτήν τήν τελειότητα και κέρδισαν τήν άθανασία, έγιναν μέσα από αυτήν Θεοί κατά Χάριν. Ούτε ένας άγιος δέν τόλμησε νά πειράξει ή νά γκρινιάξει έστω για τήν Θεοπατροπαράδοτη Λατρεία μας. Έκείνοι, λοιπόν, πού θέλουν αλλαγές καλό θά ήταν νά φτάσουν πρώτα στα μέτρα των άγίων και έπειτα νά μάς ξαναπούν τή γνώμη τους, αν βέβαια, πράγμα διόλου άπίθανον, δέν θεωρούν ότι έχουν κατά πολύ ξεπεράσει τά μέτρα αυτά.

Άς δοϋμε όμως για άρχή μερικές ανακοινώσεις Ι. Ναών σχετικώς με τήν τέλεση της λεγομένης Λειτουργίας του Ιακώβου. Σέ όλα τά παρακάτω σύντομα κείμενα, τά όποια βρίσκονται στο διαδίκτυο, οι υπογραμμίσεις είναι δικές μας για νά τονίζουν τό μεμπτό της υποθέσεως.

\

A) Ι.Ν.ΑΓ. ΜΑΡΙΝΗΣ ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

«Επιπλέον ανακοινώνονται οι παρακάτω λατρευτικές και άλλες εκδηλώσεις:

Λειτουργία Αγίου Ιακώβου. Αρχαιοπρεπής Θεία Λειτουργία του Αγίου Ιακώβου του Αδελφοδέου, θα τελεσθεί την Δευτέρα 22 Οκτωβρίου επί τη μνήμη του Αποστόλου, από τις 6 μ.μ. στο Ναό της Αγίας Μαρίνης.»

Κατ' αρχήν φαίνεται αυτό που από την αρχή στο κείμενό μας επισημάναμε ότι δηλαδή η Λειτουργία αυτή βαπτίζεται αρχαιοπρεπής για να πεισθεί ο πιστός λαός ότι αυτός είναι ο παραδοσιακός τρόπος τελέσεως της Θ. Λειτουργίας και να ζητήσει με αυτόν τον τρόπο να λειτουργούμε και κατά τις άλλες Λειτουργίες.

Κατά δεύτερον προσέξτε την ώρα τελέσεως της Λειτουργίας. Ή αν δεν πρόκειται για τυπογραφικό λάθος τότε τί γίνεται; Τότε γίνεται έμφανές ότι τό ένα λάθος οδηγεί και σε άλλα. Τότε φαίνεται ότι προκειμένου να παρακολουθήσουν όλοι τό υπερδέαμα που ετοιμάζουμε αλλάζουμε και την ώρα της Λειτουργίας σε μιὰ βολική ώρα. Μπορούμε όμως να λειτουργούμε ότι ώρα θέλουμε; Μπορούμε να κοινωνούμε τους Πιστούς που ήδη έχουν πάρει και τό μεσημεριανό τους; Ασφαλώς όχι και ως μήν προβάλλει κανείς ως επιχείρημα τίς απογευματινές Προηγιασμένες διότι και σε εκείνες για να κοινωνήσει κανείς οφείλει να μην έχει πιει ούτε νερό μετά τά μεσάνυχτα. Κι αυτό γιατί οι Τετάρτες και οι Παρασκευές της Μ. Τεσσαρακοστής απαιτούν ξηροφαγία μετά την έννάτη ώρα (15:00).

B) Την Κυριακή 23 Οκτωβρίου 2005 θα τελεσθεί στον Ι. Ναόν Αγ. Αποστόλων Ψαλιδίου Αμαρουσίου η Αρχαιοπρεπής Θεία Λειτουργία του Αγίου Ιακώβου του Αδελφοδέου. Κατ' αυτήν οι πιστοί κοινωνούν χωριστά του Αίματος και του Σώματος του Κυρίου, κοινωνούν δηλαδή και αυτοί από τό αγιο Ποτήριο. Για το λόγο αυτόν απαιτείται και η κατάλληλος προετοιμασία.

Και πάλι διαφήμιση της Λειτουργίας με τον χαρακτηρισμό «αρχαιοπρεπής». Όμως στή συγκεκριμένη διαφήμιση δεν παραλείπεται να διαφημισθεί και ο τρόπος μεταλήψεως που θά φέρει στο ναό κάθε φιλοπερίεργο για να μή χάσει τό θέαμα. Τονίζεται μάλιστα ότι οι Πιστοί κοινωνούν από τό άγιο Ποτήριο. Η πράξη αυτή εκτός του ότι είναι αυθαίρετη και αντικανονική, αφού καταργεί την άγια λαβίδα που η Έκκλησία θέσπισε χωρίς μάλιστα προφανή και σημαντικό λόγο, είναι και άκρως επικίνδυνη αφού οι Πιστοί δεν έχουν συνηθίσει τον τρόπο αυτό. Νά επισημάνουμε επ' ευκαιρία ότι όσες είναι οι λεγόμενες Λειτουργίες του Ιακώβου τόσοι είναι και οι τρόποι μεταλήψεως. Όπως, δηλαδή, συμβαίνει με την Λειτουργία που ο κάθε ιερέας την τελεί όπως πιστεύει ή νομίζει, ή τον βολεύει, ή του άρέσει, γεγονός που αποδεικνύει τή νοθεία που έχει ύποστει, έτσι και ο κάθε ιερέας έφευρίσκει διαφορετικούς τρόπους για να κοινωνήσει τους Πιστούς. Μερικοί δίνουν τό σώμα στα χέρια των πιστών οι όποιοι ασφαλώς έπειτα τά τινάζουν άγνοώντας ότι κάθε ψίχουλο είναι όλος ο Χριστός, άγνοώντας ότι πετούν κάτω τό Δεσποτικό Σώμα. Άλλοι δίνουν τό Σώμα μά μιὰ τσιμπίδα έφευρίσκοντας νέα Λειτουργικά σκεύη. Άλλοι δίνουν τό Σώμα με τά δάκτυλα. Τό ίδιο όμως συμβαίνει και με τό Αίμα: άλλοι τό δίνουν απ' ευθείας από τό άγιο Ποτήριο και άλλοι με τή λαβίδα. Τέλος τό ίδιο συμβαίνει και με την σειρά που ακολουθείται: άλλου ένας ιερέας μεταδίδει τό Σώμα και άλλος τό Αίμα, άλλου ο ίδιος ιερέας έμβαπτίζει τή μερίδα μέσα στο άγιο ποτήριο και τή βάζει στο στόμα του πιστού με τά δάκτυλά του, ενώ υπάρχουν και περιπτώσεις

ὅπου ἱερέας μετέδωσε πρῶτα σέ ὅλους τό Σῶμα, ἔπειτα ὅλοι μῆκαν πάλι στή σειρά γιά νά τούς δώσει καί τό Αἷμα. Καί τέλος ἔκανε καί τήν ἔνωση γιά νά μπορέσει νά κοινωνήσει καί τά παιδάκια.

Ἄν ὅλα τά παραπάνω δέν ἀποτελοῦν ἀνεπίτρεπτο πειραματισμό καί ἀσέβεια τότε πῶς μποροῦμε νά τά ὀνομάσουμε;

Γ) Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λαρίσης και Τυρνάβου κ. Ιγνάτιος τέλεσε χθές στον Μητροπολιτικό Ναό του Αγίου Αχιλλείου την αρχαιοπρεπή, πρωτοχριστιανική Θεία Λειτουργία του Αγίου Ιακώβου του Αδελφοδέου, ημέρα μνήμης του Αγίου Ιακώβου πρώτου Επισκόπου της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων, παρουσία πλήθους πιστών. Η Θεία Λειτουργία του Αγίου Ιακώβου τελείται μία φορά το χρόνο και είναι πρωτότυπη σε σχέση με την Θεία Λειτουργία του Αγ. Ιωάννου του Χρυσοστόμου που έχει διατηρήσει και τελεί η Εκκλησία μας καθημερινώς, και έτσι δόθηκε η ευκαιρία στους πιστούς να γευθούν τον πρωτοχριστιανικό τρόπο τέλεσης της Θείας Λειτουργίας

Νομίζουμε ὅτι γιά τό «ἀρχαιοπρεπές» περιττεύει πλέον κάθε σχόλιο ὅπως καί γιά τό γεγονός ὅτι οἱ Πιστοί εἶχαν τήν εὐκαιρία νά γευθοῦν τόν πρωτοχριστιανικό τρόπο τέλεσεως τῆς Λειτουργίας. Μήπως ἀντιλαμβανόμαστε τήν Ἐκκλησία ὡς Μουσεῖο; Μήπως ἀντιλαμβανόμαστε τήν Θεία Λειτουργία ὡς ἀναπαράσταση, ἢ ἀκόμα καί παράσταση ἱστορικῶν γεγονότων; Οἱ Πιστοί ἔχουν σέ κάθε Θεία Λειτουργία τήν εὐκαιρία νά μετάσχουν στό Θᾶμα τῶν θαυμάτων, τό ἐπαναλαμβανόμενο, νά μετάσχουν στήν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν γιατί αὐτό εἶναι ἡ Θεία Λειτουργία καί αὐτό ὀφείλουμε νά τούς διδάξουμε καί ὄχι νά τούς προτρέπουμε νά ζητοῦν πρωτότυπα θεάματα. Ἡ μόνη πρωτοτυπία πού χρειάζεται εἶναι νά βιώνουμε τήν κάθε Θ. Λειτουργία ὡς νά τήν βιώνουμε καί νά μετέχουμε σέ Αὐτήν πρώτη φορά, χωρίς τήν συνήθεια, τήν ρουτίνα, τήν ἐπικίνδυνη ἐξοικείωση σάν, δηλαδή, νά πρόκειται γιά κάτι συνηθισμένο καί ἀπλό. Δυστυχῶς ἡ λεγομένη Λειτουργία τοῦ Ἰακώβου δέν ἀποδεικνύει ὅτι πράγματι ἔτσι ζοῦμε τή Θ. Λειτουργία.

Δ) Στον Ιερό Ναό Αγίου Ιωάννη Θεολόγου Περιστερίου θα τελεσθεῖ η αρχαιοπρεπής θ. Λειτουργία του Αγίου Ιακώβου του Αδελφοδέου, ἔξω ἀπό το ἅγιο Βῆμα, στις 29/10. Τελείται κάθε χρόνο και οι πιστοί ἔχουν τή μοναδική ευκαιρία και ευλογία να μεταλαμβάνουν το σώμα και το αίμα του Κυρίου ξεχωριστά ὅπως οἱ πρῶτοι χριστιανοί.

Τονίζεται ἐν προκειμένῳ ὅτι ἡ Λειτουργία θά τελεσθεῖ ἔξω ἀπό τό ἅγιο Βῆμα. Τονίζεται ὅτι θά παραβιασθοῦν οἱ Ἱεροί κανόνες. Τονίζεται καί διαφημίζεται ἡ αὐθαιρεσία. Δέν γίνεται λοιπόν φανερό ὅτι στόχος τῆς Λειτουργίας αὐτῆς εἶναι ἡ «ἀνανέωση» τῆς Λατρείας; Ἀκόμα ξαφνιάζει τό γεγονός ὅτι θεωρεῖται εὐλογία ὁ ξεχωριστός τρόπος μεταλήψεως. Μά δέν εἶναι εὐλογία Αὐτός ὁ ἴδιος ὁ Κύριος; Μεγαλύτερη εὐλογία παίρνει ὁ πιστός ἂν μεταλάβει χωριστά καί γιατί; Δέν εἶναι ἡ παρατήρηση αὐτή βλασφημία γιά τό Δεσποτικό Σῶμα καί Αἷμα; Δέν ἀποδεικνύει ὅτι κατηχοῦμε λάθος τους πιστούς μας καί τους ὀδηγοῦμε σέ παρανοήσεις; Πολλές φορές εἶχαμε τήν εὐκαιρία νά δεχθοῦμε τά παράπονα ἀδώων καί ἀγαθῶν ἀνθρώπων πού μετεῖχαν σέ παρόμοιες εὐκαιρίες γιά τό γεγονός ὅτι πρῶτα ὁ ἱερέας τους ἔδωσε τό... ἀντίδωρο! Ἀντίδωρο νόμιζαν οἱ ἄνθρωποι τό Δεσποτικό Σῶμα καί τό πῆραν τελείως ἀπροετοίμαστοι. Ἄντί νά κατηχοῦμε μπερδεύουμε περισσότερο τους πιστούς μέ τά κόλπα μας.

Ε) Η Θ. Λειτουργία του αγίου Ιακώβου συγκεντρώνει πολλούς πιστούς, εκ των οποίων μερικοί θα ήθελαν να τελείται συχνότερα η Λειτουργία αυτή για να αλλάζουν παραστάσεις ή για να “βλέπουν” τα τελούμενα. Για τους περισσότερους Χριστιανούς, όμως, είναι μία υπενθύμιση της παραδεισιακής πολιτείας των πρώτων Χριστιανών, οι οποίοι χάρη στον ζήλο τους και τον αγώνα τους για την σωτηρία, ήταν σε θέση όχι μόνον να βλέπουν, αλλά και να ζουν την θεία Λειτουργία μαζί με τους Ιερείς, και να παίρνουν στα χέρια τους το Τίμιο Σώμα του Χριστού. Σήμερα, όμως, λόγω της εκκοσμικεύσεως των Χριστιανών, η Εκκλησία μας ύψωσε ως άλλον φράχτη γύρω απ’ τον “παράδεισο” της αγίας Τραπέζης, το Τέμπλο, αφήνοντας εν τη ευσπλαχνία της την Πύλη την καλουμένη Ωραία, ανοιχτή, δίχως την πύρινη ρομφαία να την φυλάττει, αλλά να μπορεί να εξέρχεται ο Αρχιερέας ή ο Ιερέας και να μεταδίδει, στους αιτούντας, το Εύλο της Ζωής, το όν επί της Αγίας Τραπέζης

(Από τήν Ιερά Μητρόπολη Ναυπάκτου)

Φοβερή ή αλήθεια πού διατυπώνεται στην ιστοσελίδα της Μητροπόλεως Ναυπάκτου. Οί Πιστοί αγαπούν τήν Λειτουργία αυτή γιατί είναι κάτι άλλο. Φοβερό και τό ίδιο τό γεγονός ότι αντί νά βοηθήσουμε τους πιστούς νά μετάσχουν στή Λατρευτική ζωή μέ τίς προϋποθέσεις αυτές πού θά τούς οδηγήσουν στήν Βασιλεία τῶν Ουρανῶν καί θά χαίρονται τήν Θ. Λειτουργία, τούς δίδουμε νέα θεάματα. Βέβαια τό κείμενο στή συνέχεια προσπαθεῖ νά πάρει μία πιό παραδοσιακή στάση ἐξηγώντας ὅτι οἱ πρώτοι χριστιανοί εἶχαν τίς προϋποθέσεις γιά αὐτή τήν τέλεση ὅμως τά πράγματα δέν εἶναι ἔτσι. Δηλαδή οἱ χριστιανοί χαλάσαμε; Ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι ἴδια; Δέν γεννᾷ ἁγίους; Ἡ τό τέμπλο ὑψώθηκε γιατί δέν ὑπῆρχαν πιστοί σέ αὐτά τά μέτρα; Μποροῦμε δηλαδή ὅσους ἔχουν φτάσει στά ἴδια μέτρα νά τους ἀφήνουμε νά βλέπουν τά πάντα καί νά κοινωνοῦν ὅπως οἱ ἱερεῖς; Ποιός εἶναι αὐτός πού θά κρίνει τό ἐπίπεδο τῶν πιστῶν τότε καί τώρα; Ὁ Χριστός χθές καί σήμερα ὁ Αὐτός ἄρα καί ἡ Ἐκκλησία. Ἐπαψε ἡ Ἐκκλησία νά εἶναι Ἁγία; Ἀσφαλῶς ὄχι. Τό τέμπλο ὑψώθηκε γιά θεολογικούς λόγους καί μόνο.

ΣΤ) Η Λειτουργία του αγίου Ιακώβου του Αδελφοδέου

Του Πρωτοπρεσβυτέρου ΚΩΝ. ΦΙΟΡΑΚΗ

Να σημειώσουμε ἐξαρχῆς, ὅτι ὁ Ἰάκωβος δέν κατέγραψε κάποια λειτουργική ευχή, γιατί ἀν συνέβαινε κάτι τέτοιο θά εἶχε ἀσφαλῶς συμπεριληφθεῖ στον Κανόνα των Βιβλίων της Καινῆς Διαθήκης. Ὅπως ὅποτε τό κείμενο της συγκεκριμένης λειτουργίας ἀνάγεται σε χρόνους πρὶν ἀπό τήν Δ' Οἰκουμενική Σύνοδο, καί αὐτό γιατί οἱ λεγόμενες προχαλκηδόνιες Ἐκκλησίες τό εἶχαν σαν λειτουργία τους. Ἀλλά καί ὁ ἅγιος Κύριλλος των Ἱεροσολύμων (f386), τῆ λειτουργία του αγίου Ιακώβου ἔχει υπόψη του, ὅταν γράφει τήν Ε' Κατήχηση του.

Πολύ ὥραϊο τό ἐπιχείρημα τοῦ πατρός πού ἀποδεικνύει ὅτι ἡ Θεία Λειτουργία αὐτή φέρεται ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Ἰακώβου. Ἐντύπωση πάντως προκαλεῖ τό γεγονός ὅτι ἐνῶ ὅλοι οἱ ἀνανεωτές θεολόγοι καί πατέρες ἀμφισβητοῦν τά πάντα ὡς νόθα, γιά τήν Λειτουργία τοῦ Ἰακώβου δέν τή θέτουν καθόλου ὑπό ἀμφισβήτηση. Ἐνῶ τά συγγράμματα τοῦ ἁγίου

Διονυσίου είναι, κατ' αὐτούς, τὰ ψευδο-Διονύσια ἢ Λειτουργία εἶναι σαφέστατα τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου. Ὅμως σημαντικό εἶναι καί τὸ γεγονός ὅτι οἱ ἀντιγαλκηδόνιες ἐκκλησίες, μέ τίς ὁποῖες ἡ ἔνωση ἔχει σχεδόν ἐπιτευχθεῖ ἀφοῦ οἱ ἁ - θεολογικές μας σχολές φρόντισαν νά μᾶς πούν ὅτι οἱ Πατέρες τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐσφάλαν καί ὅτι ὅλοι ὅσους κατεδίκασαν ἦσαν... ὀρθόδοξότατοι, ἔχουν σέ χρήση τῆ συγκεκριμένη Λειτουργία. Μήπως πρέπει μέσα ἀπό αὐτήν νά φτάσουμε στό κοινό ποτήριο καί μέ τούς παπικούς, ἀλλά καί μέ τους μονοφυσίτες;

Ζ) Στον Ἱερό Ναό τῆς Αναλήψεως τοῦ Χριστοῦ Βόλου θά ιερουργήσει αὐτή τὴν Κυριακή ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἰγνάτιος. Ὁ Σεβασμιώτατος θά προστεῖ τῆς ἀρχαιοπρεπούς Θείας Λειτουργίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοδέου. Ἡ Θεία λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Κυρίου ἀνάγεται στους πρώτους χριστιανικούς χρόνους. Εἶναι ὁ λειτουργικός τύπος τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ διασώζει τὴν ἀπλότητα τῆς λατρείας τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας.

Ἡ τέλεση τῆς ακολουθεῖ τὴν ἀρχαία τάξη, ὅταν τὰ τελούμενα μέσα στο Ἱερό ἦταν ορατά ἀπὸ τὸν λαό. Οἱ Ἱερεῖς εἶναι πίσω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα, στραμμένοι πρὸς τὸ λαό καὶ προσφέρουν τὴν Θεία Ευχαριστία ἐπ' ὀνοματί του. Τέλος ἡ Θεία Κοινωνία προσφέρεται με τὸν ἀρχαίον τρόπο, δηλαδή πρῶτα τὸ Σῶμα καὶ ὕστερα τὸ Αἷμα.

Ὅλα εἶναι ἀρχαία, ὅλα εἶναι μουσειακά! Μά ἡ Θ. Λειτουργία αὐτή, ἀκόμα καί ἂν δεχθοῦμε ὅτι ἐτελεῖτο κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο, ἀφοῦ κανένας δέν ξέρει πῶς ἐτελεῖτο καί ὁ κανένας αὐτοσχεδιάζει, ἐτελεῖτο ἔτσι διότι δέν εἶχε ἀναπτυχθεῖ τὸ τυπικό καί οἱ κανόνες τῆς Ἐκκλησίας. Σήμερα γιατί τὴν τελοῦμε ἔτσι; Σήμερα ἔχει κατασταλάξει ἡ ἀρχιτεκτονική τῶν Ναῶν, ἔχει ὀριστικοποιηθεῖ ἡ διαίρεση τοῦ Ναοῦ, ἔχουν δοθεῖ οἱ Ἅγιοι Κανόνες, ἔχουν τὰ πάντα ρυθμισθεῖ μέσα ἀπὸ τὴν μακραίωνη παράδοση. Γιατί, λοιπόν, ἐπιστρέφουμε σέ μιά κατάσταση πρωτόγονη; Γιατί ἐπιμένουμε στὴν «πρωτοχριστιανική» ἐποχή; Μήπως γιατί προεστεταντίζοντες πιστεύουμε ὅτι τότε ὑπῆρξε ἡ Ἀληθινή Ἐκκλησία ἡ ὁποία πέθανε καί προσπαθοῦμε νά τὴν ἀναστήσουμε; Ἡ Ἐκκλησία εἶναι Μία καί ὁποῖος ἀρνεῖται τὴν Ἱερὰ Παράδοση, μιά ἀπὸ τίς δύο πηγές τῆς Πίστης μας μαζί μέ τὴν ἁγία Γραφή, δέν εἶναι Ὀρθόδοξος ἀλλά Προτεστάντης.

Η) Στον τομέα αὐτό, ἐκτός ἀπο τὴν προσπάθεια γιὰ τὴν, ὅσο τὸ δυνατόν, ἐνεργὴ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ στὴ Θεία Λατρεία καὶ τὴν ἀφογὴ τέλεση τῶν Ἱ.Ακολουθιῶν ὁργανώνονται ἀγρυπνίες, βραδυνές προηγιασμένες, ἐσπερινές λειτουργίες, ευχέλαιο, ὡς καὶ ἡ τέλεση ἀρχαίων λειτουργιῶν, ἀλλῶν λειτουργικῶν τύπων καὶ δὴ ἡ τελεία καὶ ἡ προηγιασμένη Λειτουργία τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοδέου.

Ἡ "κατένώπιον" τοῦ λαοῦ τέλεση τοῦ Ἱεροῦ Μυστηρίου καὶ ἡ "εἰς ἐπήκοον" τῶν πιστῶν ἐκφορὰ τῶν ευχῶν τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ δὴ τῆς Ἁγίας Αναφοράς, ὡς καὶ ἡ μετάδοση τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων κατὰ τὸν παλαιὸν τρόπο, εὐρίσκει μεγάλη ἀπήχηση στα συναίσθηματὰ τῶν πιστῶν, παρατηρεῖται δε μεγάλη συμμετοχὴ καὶ ἀναζωπύρωση τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως.(Αγ. Λουκάς Πατησίων)

Δέν μᾶς ἔφθανε ἡ λεγομένη λειτουργία τοῦ Ἰακώβου ξαφνικά βρισκόμαστε μπροστά καί σέ ἄλλες ἀρχαίες λειτουργίες ἀλλά καί στὴν προηγιασμένη Λειτουργία τοῦ Ἰακώβου. Ὁ κανένας λειτουργεῖ ὅποια Λειτουργία θέλει γιὰ νά «τραβήξει» τὸ κοινό. Πάντως στό

συγκεκριμένο άρθρο με απόλυτη ειλικρίνεια διατυπώνονται οι λόγοι για τους οποίους τελείται η Λειτουργία αυτή: ή κατ' ένώπιον του λαού τέλεση, ή απαγγελία των ευχών, ο τρόπος μεταδόσεως, Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ. Όλα αυτά, πολύ σωστά γράφεται, βρίσκουν απήχηση στα συναισθήματα των πιστών. Νά πού αποσκοπούμε: νά συγκινήσουμε, νά παρασύρουμε συναισθηματικά τους πιστούς, νά εξάρουμε τά συναισθήματά τους. Ποια ή διαφορά με τους άμοιρους Πεντηκοστιανούς πού στηρίζονται στα συναισθήματά τους; Καμμιά! Έξ' άλλου με άφοπλιστική ειλικρίνεια όμολογείται ότι δέν θέλουμε ανθρώπους πού νά μετέχουν στό Σώμα τής Εκκλησίας και νά αναπνέουν μέσα σέ Αυτό αλλά ανθρώπους πού θά αποβάλουν τήν όποια εκκλησιαστική συνείδηση και θά αναζωπυρώσουν τή θρησκευτική συνείδηση, ανθρώπους πού θά δούν τήν Έκκλησία ως μία από τίς Θρησκείες πού λατρεύει ένα από τους Θεούς. Άνθρώπους πού θά θρησκεύουν αντί νά εκκλησιοποιούνται. Άνθρώπους πού άπλως θά λατρεύουν ένα άφηρημένο Θεό και όχι ανθρώπους πού θά γίνονται ένα με τόν Ένσαρκωμένο Λόγο, Θεοί κατά Χάριν.

Θ) Από 15 έως 19 Σεπτεμβρίου πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα του ΜΕΣ "Αρχίλοχος "Επιστημονικό Συνέδριο" με θέμα: "Η Εκατονταπυλιανή και η Χριστιανική Πάρος", στο οποίο εισηγητές ήσαν καθηγητές πολλών Πανεπιστημίων της χώρας, Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες, εκδότες, μέλη της Διοικούσης Επιτροπής και μοναχοί.

Στα πλαίσια του Συνεδρίου έλαβαν χώρα α) συναυλία βυζαντινής μουσικής από την "Ελληνική Βυζαντινή Χορωδία" την 15η Σεπτεμβρίου, β) η αρχαιοπρεπής Θεία Λειτουργία του αγ. Ιακώβου του Αδελφοθέου και η θεμελίωση του Ι.Ναού αγ. Αθανασίου του Παρίου στον Κώστο την 17η Σεπτεμβρίου και γ) έκθεση φωτογραφίας της κ. Ελ. Κάρσον στον χώρο του συνεδρίου.

Τί είναι, λοιπόν, και γιατί τελείται η Λειτουργία αυτή; Ένα ωραιότατο show, μία πολιτιστική έκδήλωση.

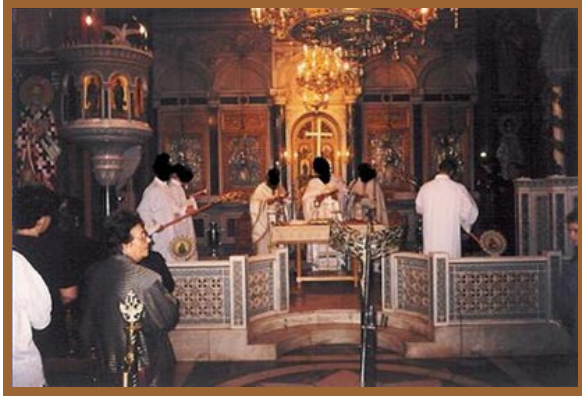
Δ) Τη Θεία Λειτουργία του Αγίου Ιακώβου του Αδελφοθέου τέλεσε σήμερα το πρωί στον Καθεδρικό Ι. Ναό Αθηνών ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Χριστόδουλος.

Ο Μακαριώτατος αναφέρθηκε στη Θ. Λειτουργία του Αγίου Ιακώβου του Αδελφοθέου και στις διαφορές και τις ομοιότητές της με τη λειτουργία του Ιερού Χρυσοστόμου. Επιπλέον, επισήμανε, ότι «η Εκκλησία έχει ευρύ πνεύμα, ξέρει να διακρίνει ποιο είναι το ουσιώδες και ποιο το επουσιώδες, ποιο είναι το σημαντικό και ποιο το δευτερεύον». «Πολλοί αδελφοί μας», πρόσθεσε, «αυτό δεν το καταλαβαίνουν και στα δευτερεύοντα δίνουν πρωτεύουσα θέση και στα μη σημαντικά σημαντική θέση με αποτέλεσμα να δυσχεραίνουν την εξελικτική πορεία της Εκκλησίας. Να σκανδαλίζονται ή και να αντιδρούν για κάτι καινούριο που εισάγεται στην Εκκλησία, το οποίο όμως βρίσκεται σε συνάφεια με την παράδοση και τις ρίζες της πίστεως».

Νά και από τό στόμα του ίδιου του Μακαριωτάτου ο λόγος έπαναφοράς τής Λειτουργίας αυτής. Νά και πάλι ή θεωρία για τά ουσιώδη και τά επουσιώδη πού αλλάζουν με αποφάσεις και έγκυκλίους ή γνωμοδοτήσεις συνοδικών έπιτροπών. Μά ο Μ. Βασίλειος δέν είδαμε ότι διατρανώνει ότι όποιος προσπαθήσει νά αλλάξει τά μικρά ζημιώνει αυτό τό ίδιο τό Εύαγγέλιο; Ποιόν νά πιστέψουμε τόν άρχιεπίσκοπο ή τόν Άγιο; Και άν δεχθούμε τή θεωρία του

Μακαριωτάτου, ποιός είναι αυτός που θά έγγυηθεί ότι έχει τή φώτιση του Θεού για να αποφασίσει τίς αλλαγές; Ο ίδιος ή οι συνεργάτες του; Ποιά είναι ή Έκκλησία που δέν μένει ίδια αλλά αλλάζει και προσαρμόζεται ως εγκόσμιος και ανθρωποανθρώπινος οργανισμός; Η Έκκλησία, ή Αλήθεια δέν αλλάζει. Οι θρησκείες αλλάζουν και μεταβάλλονται για να επιβιώσουν. Όμως ή ίδια ή Ζωή δέν έχει ανάγκη...επιβιώσεως και συνεπώς δέν έχει ανάγκη για αλλαγές και προσαρμογές. Η Έκκλησία είναι ο ίδιος ο Χριστός παρατεινόμενος εις τούς αιώνες, είναι ή Όδος, ή Αλήθεια και ή Ζωή. Ποιά, λοιπόν εξέλιξη χρειάζεται;

Τέλος παραθέτουμε παρακάτω μερικές φωτογραφίες που αποδεικνύουν ότι ή τέλεση τής Λειτουργίας του Ιακώβου μάς μυεί στην παπική και όχι στην Όρθόδοξη Λειτουργική παράδοση και προσπαθεί να εξαφανίσει τίς φαινομενικές διαφορές για να δεχθούμε τήν ένωση μέ τον παπισμό που θά φαντάζει πιό οικείος. Από τή μιá μεριά, άριστερά, έχουμε φωτογραφίες από Όρθοδόξους Ναούς και ιερείς (καλύψαμε τά πρόσωπα γιατί σκοπός μας δέν είναι να εκθέσουμε ή να μειώσουμε τους αδελφούς και συλλειτουργούς που από άγνοια ή άφέλεια τελούν τήν Λειτουργία του Ιακώβου και από τήν άλλη, δεξιά, φωτογραφίες από λειτουργίες παπικών. Βέβαια σίγουρα θά δυσκολευτείτε να καταλάβετε ποιός είναι οι όρθόδοξες και ποιες οι παπικές Λειτουργίες. Στο τέλος παραθέτουμε φωτογραφία από σχολείο που παρακολούθησε τό θέαμα αυτό. Παρατηρείστε πώς τά παιδιά γελούν μέ τά χάλια μας, πώς αντιλαμβάνονται ως άστεϊο τό ύψιστό γεγονός τής Θ. Λειτουργίας. Δέν ευθυνόμαστε για τήν αποϊεροποίηση και τόν υποβιβασμό αυτό;

«ΑΓ.ΑΔΕΛΦ.»

«ΠΑΠΙΚΗ»

«ΑΓ.ΑΔΕΛΦ.»

«ΠΑΠΙΚΗ»

«ΑΓ.ΑΔΕΛΦ.»

«ΠΑΠΙΚΗ»

«ΑΓ.ΑΔΕΛΦ.»

«ΠΑΠΙΚΗ»

«ΑΓ.ΑΔΕΛΦ.»

«ΠΑΠΙΚΗ»

«ΑΓ.ΑΔΕΛΦ.»

«ΠΑΠΙΚΗ»

«ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ»